

คู่มือ

การเสริมสร้างความตระหนักเพื่อความปลอดภัย ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

สำหรับผู้นำแรงงานนอกระบบ

สนับสนุนโดย

แผนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

คำนำ

คู่มือ “การเสริมสร้างความตระหนักเพื่อความปลอดภัยทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม” ฉบับนี้เป็นคู่มือสำหรับผู้นำแรงงานนอกระบบที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพอนามัยในการทำงานซึ่งมุ่งเน้นวิธีการนำไปปฏิบัติ (How to) กับผู้นำแรงงานนอกระบบมากกว่าคู่มือที่เป็นเชิงวิชาการ ซึ่งเนื้อหาและกระบวนการที่ปรากฏในคู่มือฉบับนี้ได้จากการสรุปบทเรียนการดำเนินโครงการเสริมสร้างความปลอดภัยทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำงานจาก 4 กลุ่มการผลิตได้แก่กลุ่มทอผ้ากลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้ากลุ่มแกะสลัก กลุ่มจักสานและแอนติค โดยการมีส่วนร่วมมือหลายฝ่าย ได้แก่ บุคลากรด้านสาธารณสุขในพื้นที่ ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลแกนนำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ผู้นำแรงงานนอกระบบที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานและผู้เชี่ยวชาญด้านแรงงาน และอาชีพอนามัยในการทำงานดังรายนามปรากฏแนบท้ายโดยได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ทางโครงการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาผู้นำแรงงานนอกระบบ สมาคมวิถีทางเลือกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้การสนับสนุนแผนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งเป็นองค์กรประสานการดำเนินงาน ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการได้อุทิศกำลังความคิด กำลังกายในการพัฒนาคู่มือ จากการลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันและขอขอบคุณ สสส. ที่ได้ให้การสนับสนุนมา ณ โอกาสนี้ด้วย

โครงการฯ คาดหวังว่าคู่มือฉบับนี้จะได้รับคำแนะนำเพื่อการพัฒนาปรับปรุงจากผู้รู้ ผู้ที่มีประสบการณ์และรวมถึงผู้ที่สนใจนำไปทดลองใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของผู้นำแรงงานนอกระบบอย่างต่อเนื่อง

สมาคมวิถีทางเลือกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตุลาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	4
โครงสร้างเนื้อหา.....	5
แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร.....	6
การจัดกิจกรรมอบรมตามเนื้อหา	7
☞ วัตถุประสงค์.....	7
☞ กระบวนการจัดกิจกรรม	7
รายละเอียดการจัดกิจกรรมตามเนื้อหา	8
ตัวอย่างสื่อประกอบการจัดกิจกรรมตามคู่มือ	22
☞ แนวคิดและหลักการ	22
☞ สื่อ	22
จะใช้ สื่ออย่างไรให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว	22
ภาพตัวอย่าง.....	23
☞ กลุ่มอาชีพงานจักสาน	24
☞ แนวทางการใช้สื่อกลุ่มงานจักสาน	27
☞ กลุ่มอาชีพแกะสลักและแอนติค	28
☞ แนวทางการใช้สื่อกลุ่มงานแกะสลักและแอนติค	30
☞ กลุ่มอาชีพงานทอผ้า.....	31
☞ แนวทางการใช้สื่อกลุ่มงานทอผ้า	37
☞ กลุ่มอาชีพงานตัดเย็บเสื้อผ้า	39
☞ แนวทางการใช้สื่อกลุ่มงานตัดเย็บเสื้อผ้า	43
คณะผู้จัดทำ.....	45

บทนำ

“ **ความตระหนัก** ” คือหัวใจสำคัญของการที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทิศทางที่เหมาะสม การผลิตเพื่อมุ่งการสร้างรายได้เป็นเหตุสำคัญของการทำงานที่ไม่ได้คิดถึงเรื่องสุขภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นต้นทุนชีวิตและทุนทางสังคมและเป็นปรากฏการณ์ที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคเศรษฐกิจทุนนิยม ไม่ว่าจะเป็นการผลิตที่ใช้ทั้งแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบกลุ่มผู้ที่ทำการผลิตที่บ้าน ซึ่งเป็นแรงงานนอกระบบกลุ่มหนึ่งที่กำลังเผชิญกับปัญหาด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากการทำงาน แต่ดูเหมือนว่าปัญหาดังกล่าวจะมีความสำคัญน้อยกว่ารายได้ที่เกิดขึ้นจากการทำงานจึงไม่ได้คิดแนวทางที่จะป้องกัน หรือแก้ไขสาเหตุที่เป็นต้นตอของปัญหารวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นการเข้ารับการรักษาพยาบาลจากแหล่งบริการด้านสาธารณสุขเมื่อมีอาการผิดปกติทางร่างกายเกิดขึ้นคือ ทางเลือกที่คิดว่าดีที่สุด และได้ปฏิบัติสืบเนื่องกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน

การสร้าง**ความตระหนัก**ให้ผู้นำแรงงานนอกระบบเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานที่ปลอดภัยซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ จึงเป็นเรื่องที่สวนกระแสกับความคิดของการผลิตที่มุ่งรายได้เป็นหลักและเป็นความพยายามของหลายฝ่ายที่อยากจะเห็นคุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Work Life) ของผู้นำแรงงานนอกระบบได้มุ่งเน้นการผลิตที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพชีวิตของตนเองในวัยชรารวมถึงสมาชิกในครอบครัวและชุมชนที่ได้รับผลกระทบด้วย

จาก**ความมุ่งหวัง**ดังกล่าว จึงได้มีการศึกษาและทดลองปฏิบัติจริงกับผู้นำแรงงานนอกระบบในประเภทการผลิตต่างๆ โดยให้ความสำคัญและมุ่งเน้น “**กระบวนการสร้างความตระหนัก**” เพื่อให้ผู้นำแรงงานนอกระบบเรียนรู้และรู้สึกถึงปัญหารวมทั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้นด้วยตนเองมากกว่าการบอก การเล่า หรือการให้ความรู้เพียงฝ่ายเดียวซึ่งปฏิบัติกันมานานการดำเนินงานนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความตระหนักได้ประสานความร่วมมือจากหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เป็นต้นทุนทางสังคมของชุมชนและกลุ่มให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างความตระหนักโดยการลงมือทำและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงร่วมกัน

ผลจากการดำเนินงานโครงการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาผู้นำแรงงานนอกระบบ ซึ่งเป็นภาคีความร่วมมือหนึ่งในการดำเนินงานทำหน้าที่ประสานงานและอำนวยความสะดวกกระบวนการปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้สรุปบทเรียนจากกระบวนการเสริมสร้างความตระหนักเพื่อความปลอดภัยทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำงานสำหรับผู้นำแรงงานนอกระบบออกมาเป็นคู่มือฉบับนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาที่สาเหตุเป็นหลัก โดยมีโครงสร้างเนื้อหาของคู่มือประกอบด้วย 3 ส่วนหลักได้แก่ ส่วนที่เป็น เรื่องความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงาน ส่วนที่เป็นเรื่องกระบวนการสร้างความตระหนัก และส่วนสุดท้ายคือส่วนที่เชื่อมโยงกับการนำไปปฏิบัติ ซึ่งในเนื้อหาจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในกระบวนการดำเนินงานดังปรากฏในรายละเอียดของขั้นตอนและเทคนิควิธีการที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละเนื้อหา

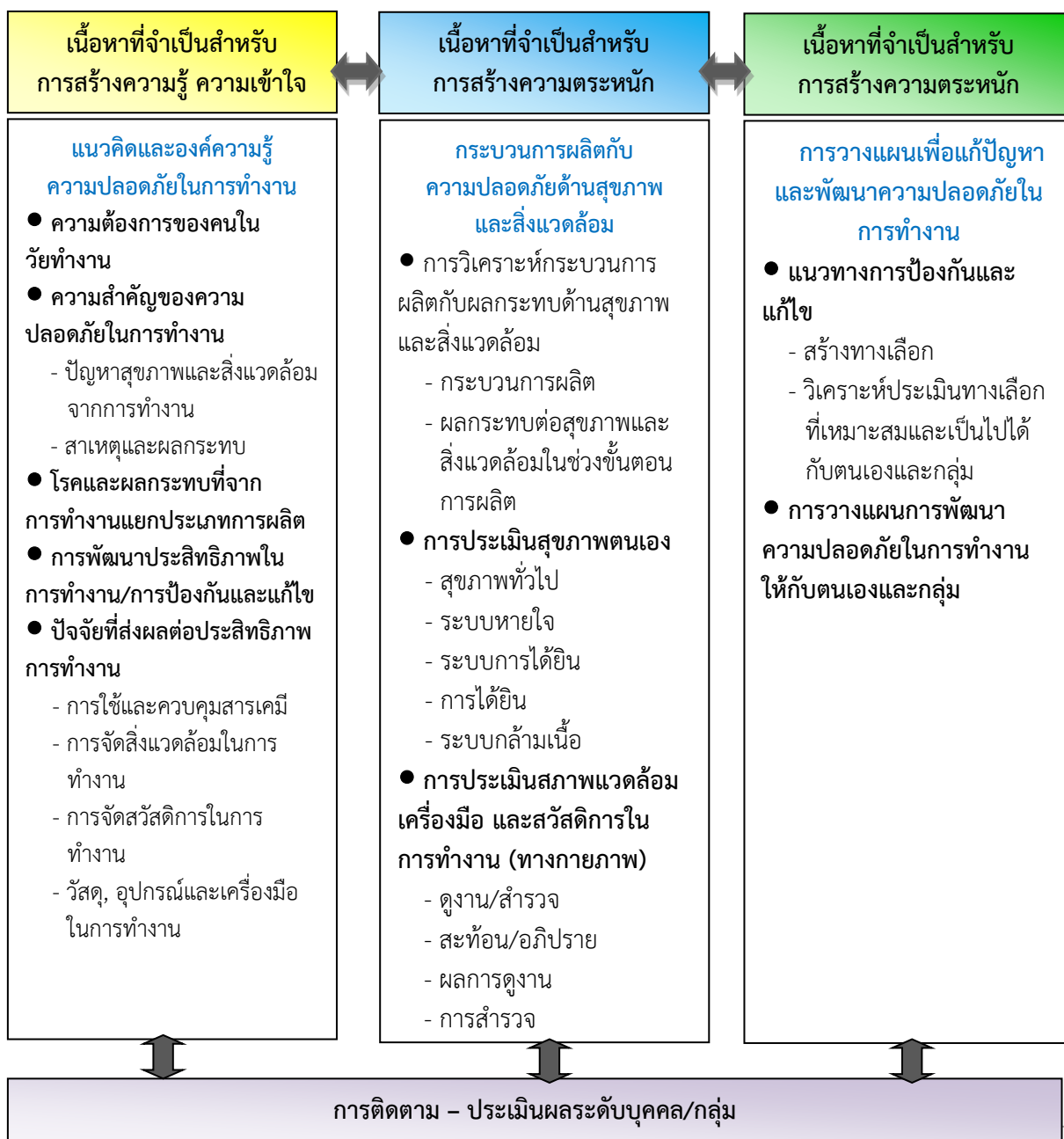
การกำหนดโครงการสร้างเนื้อหาทั้ง 3 ส่วน ได้ประยุกต์มาจากเทคนิคการปรับปรุงสุขภาพการทำงานในสถานประกอบการขนาดเล็ก (WISE: Work Improvement in small enterprise technique) การวิเคราะห์ความปลอดภัยในการทำงาน (JSA : Job Safety Analysis) และหลักอาชีวอนามัยในการทำงาน (Occupational Health) โดยในกระบวนการดำเนินการสร้างเสริมความตระหนักได้ใช้แนวคิดและหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation Learning) มาเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนและเทคนิควิธีการในแต่ละเนื้อหาเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายอำนวยความสะดวกกระบวนการเสริมสร้างความตระหนักและฝ่ายเข้าร่วมกระบวนการ

โครงสร้างเนื้อหา

คู่มือการเสริมสร้างความตระหนักเพื่อความปลอดภัยด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำงานสำหรับผู้นำแรงงานนอกระบบ

เนื้อหาย่อยที่จำเป็นในโครงสร้างเนื้อหาแต่ละส่วน

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร

จากประสบการณ์ดำเนินงานที่ผ่านมา การบริหารจัดการเนื้อหาเพื่อนำไปสู่กระบวนการเสริมสร้างความตระหนักในการพัฒนาความปลอดภัยในด้านสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พิจารณานำแนวทางการดำเนินการดังนี้

1. ใช้ข้อมูลและประสบการณ์จริงของผู้เข้าอบรม ในการจัดกิจกรรมกระบวนการสร้างความตระหนักควบคู่ไปกับการให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงได้ระหว่างความรู้กับสภาพที่เป็นจริง
2. จัดหลักสูตร 3 ช่วง เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต วิธีการทำงานของผู้นำแรงงานนอกระบบและไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย โดยในแต่ละส่วนจะต้องมีการเชื่อมโยงให้เห็นถึงความต่อเนื่องและเหมาะสมทั้งเนื้อหากระบวนการและสรุปความคิดรวบยอดโดยเวลาแต่ละช่วงที่ใช้ในการอบรมไม่ควรเกิน 2 วัน
3. การจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมระหว่างทีมวิทยากรและผู้เข้าร่วมกิจกรรม
4. การบริหารจัดการหลักสูตรเน้นการพัฒนาศักยภาพทีมงาน โดยการแบ่งความรับผิดชอบเป็นทีมงานย่อยให้ฝึกปฏิบัติร่วมกันทั้งในด้านการเป็นผู้อำนวยการผลิตสื่อ สังเกตการณ์ ประเมินผล และบริหารจัดการ
5. ในกระบวนการดำเนินงานจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีวิทยากรที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องอาชีวอนามัย เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ในด้านการจัดระบบความปลอดภัยในการทำงาน
6. ควรจัดหลักสูตรเสริมประเด็นเนื้อหา/สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงจากการจัดกิจกรรม ซึ่งไม่ได้อยู่ในโครงสร้างเนื้อหาแต่มีความสัมพันธ์กับการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการในระหว่างกระบวนการทำงาน
7. การจัดอบรมจะต้องแยกผู้เข้าอบรมตามประเภทงานโดยใช้สื่อและสถานการณ์ที่สอดคล้องกับประเภทการผลิตนั้นๆ
8. การจัดกิจกรรมการอบรมเพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความปลอดภัยในการทำงาน จำเป็นต้องใช้สื่อที่เป็นสภาพจริงประกอบการจัดกิจกรรมดังแนวคิดและหลักการพร้อมตัวอย่างสื่อประกอบการจัดกิจกรรมแนบท้าย

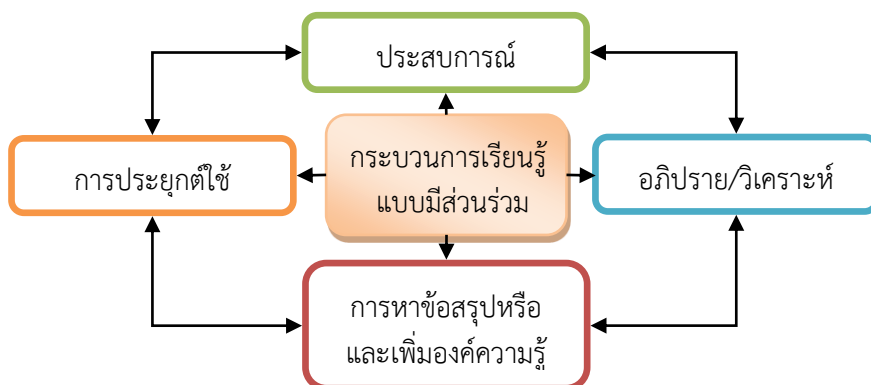
การจัดกิจกรรมอบรมตามเนื้อหา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความตระหนัก และเห็นความจำเป็นในการสร้างเสริมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานให้กับตนเองและสมาชิกในกลุ่ม
2. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานโรคที่เกิดขึ้นจากการทำงาน และแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน
3. เพื่อฝึกทักษะเบื้องต้นในการประเมินตัวเองสภาพแวดล้อมในการทำงานการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกิดจากกระบวนการทำงาน
4. เพื่อให้ผู้ผลิตและกลุ่มกำหนดทางเลือกเพื่อแก้ไขและวางแผนเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในการทำงานโดยการนำประสบการณ์ตรงเชื่อมโยงกับความรู้ที่ได้รับในการอบรม
5. กระบวนการจัดกิจกรรม

กระบวนการจัดกิจกรรม

ในการจัดกิจกรรมตามโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรทั้ง 3 เนื้อหาหลัก ไม่ได้แยกส่วนกันอย่างชัดเจน กระบวนการจัดกิจกรรมจะผสมผสานเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นเนื้อหาสำหรับการสร้างความรู้ความเข้าใจกับเนื้อหาสำหรับการสร้างความตระหนัก ดังจะเห็นได้จากกระบวนการจัดกิจกรรมว่า บางช่วงเป็นการให้ความรู้และความเข้าใจ บางช่วงเป็นการวิเคราะห์ประเมิน เพื่อให้คิดและรู้สึกถึงสภาพปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วยตัวเองโดยพิจารณาถึงศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งได้ออกแบบโดยใช้หลักการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในการจัดการกิจกรรมซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 ส่วนดังนี้

ระยะเวลาที่ใช้

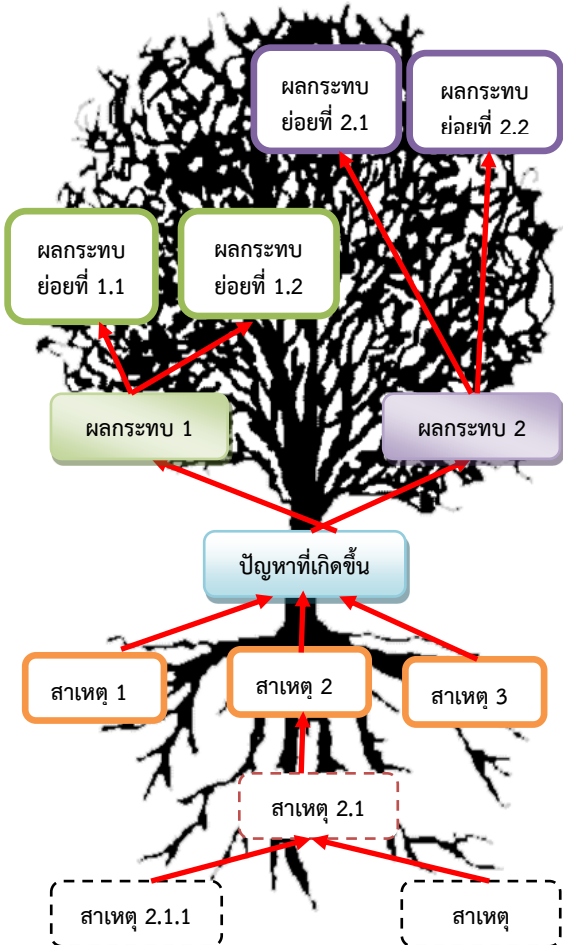
จากประสบการณ์การดำเนินโครงการฯ พิจารณาเห็นว่า ควรแบ่งการอบรมตามเนื้อหาหลักสูตรเป็น 3 ช่วงๆ ละไม่เกิน 2 วัน โดยให้สมาชิกแรงงานนอกระบบที่เข้าร่วมกระบวนการเป็นผู้กำหนดเวลาในแต่ละช่วงร่วมกัน

รายละเอียดการจัดกิจกรรมตามเนื้อหา

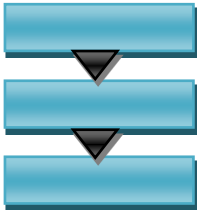
เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
1. ความต้องการของคนแต่ละวัย (วัยเด็ก, วัยทำงาน, วัยชรา) ในด้านสุขภาพ รายได้ สวัสดิการ ความสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคม	1.1 ผู้นำกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการอบรมนั่งล้อมวงเป็นวงกลมโดยใช้ตนเองเป็นจุดเริ่มต้นให้ผู้ที่มาเยือนทางซ้ายมีอายุมากที่สุดในกลุ่มแล้วไล่ตามระดับอายุจนถึงคนสุดท้ายที่อายุน้อยที่สุดยืนทางขวามือของผู้นำกิจกรรม	กระดาษชาร์ท สรุปการอภิปรายของกลุ่ม
วัตถุประสงค์	1.2 แบ่งกลุ่มตามช่วงอายุ กลุ่มละไม่เกิน 6 คน	
เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมตระหนักถึงความต้องการจำเป็นพื้นฐานในปัจจุบันของตนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ รายได้สวัสดิการและความสัมพันธ์ในครอบครัว	1.3 ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันว่าช่วงอายุของคนตั้งแต่เกิดจนตายเราแบ่งกันเป็นกี่วัยและความต้องการในแต่ละวัยของเราคืออะไร	
	1.4 นำเสนอผลการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม	
	1.5 ผู้นำกิจกรรมสรุปให้เห็นภาพรวมของวัยและความต้องการในแต่ละวัยโดยใช้ข้อมูลจากทุกกลุ่ม	
	1.6 ผู้นำกิจกรรมนำประเด็นเฉพาะวัยแรงงานหรือวัยผู้ใหญ่มาอภิปรายร่วมกัน	
	ประเด็นอภิปราย	
	: ปัจจุบันผู้เข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในวัยไหนเป็นส่วนใหญ่	
: ทบทวนความต้องการของวัยอีกครั้งหนึ่งและเชื่อมโยงให้เห็นถึงความต้องการในวัยทำงานหรือวัยผู้ใหญ่และวัยชรา		
เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง 30 นาที	: ถ้าต้องการให้วัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงานวัยชราของเราเป็นอย่างที่คาดหวังเราต้องปฏิบัติตนอย่างไรในการทำงาน	

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
	1.7 ผู้นำกิจกรรมเชื่อมโยงให้เห็นถึงการทำงานเพื่อให้มีรายได้พอเพียงกับครอบครัวจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีความสุขร่างกายที่พร้อมจะทำงานถ้าไม่สบายบ่อยๆ และมีอาการเจ็บป่วยของร่างกายเกิดขึ้นคิดว่าจะทำงานได้หรือไม่.....พร้อมทั้งชูรูปภาพลักษณะการทำงานที่ปลอดภัยและไม่ปลอดภัยให้ดูว่ารูปภาพไหนจะช่วยให้ความต้องการในแต่ละวัยเป็นจริง 1.8 ผู้นำกิจกรรมนำอภิปรายเพื่อสรุปถึงความปลอดภัยในการทำงานที่เราควรคิดคำนึงถึงเพื่อที่เราจะทำงานและมีรายได้เพื่อตนเองครอบครัวได้อย่างต่อเนื่องและมีความสุขในวัยชราตามที่มุ่งหวังโดยใช้ผลจากการอภิปรายที่ประชุมเป็นประเด็นในการสรุป สุขภาพ ↓ สวัสดิการ ↓ สิ่งแวดล้อมในการทำงาน ครอบครัว/ และชุมชน 1. 2. 1. 2. 1. 2.	ตัดกระดาษชาร์ทเป็นบัตรคำสุขภาพ สวัสดิการ และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ครอบครัว/และชุมชน สุขภาพ สวัสดิการ สิ่งแวดล้อมในการทำงาน ครอบครัว/ และชุมชน

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
2. แนวคิดความปลอดภัยในการทำงาน (ปัญหาสาเหตุ และผลกระทบต่อความปลอดภัยในการทำงาน)	2.1 แบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มละไม่เกิน 5 คนโดยใช้เกมหรือตามความสมัครใจหรือตามกลุ่มงานย่อยที่ปฏิบัติอยู่ เช่น กลุ่มย้อมสี, กลุ่มปั่นฝ้าย ในงานทอผ้า)	● เกมสับแบ่งกลุ่ม (ตามที่เห็นสมควร) ● กระดาษการ์ดขนาด A4 คนละ 1 แผ่น
วัตถุประสงค์	2.2 ผู้นำกิจกรรมระดมการอภิปรายในแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานว่ามีอะไรบ้างแล้วเขียนใส่ในการ์ด จากนั้นนำไปติดไว้ในส่วนลำต้นไม้ที่เตรียมไว้ในกระดาษชาร์ทโดยเปรียบเทียบให้เห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานเปรียบเสมือนลำต้นซึ่งมีส่วนประกอบอยู่อีกหลายส่วนที่จะเป็นต้นไม้ได้	● วิทยากรช่วยกันสนับสนุนในการสรุปประเด็นลงในกระดาษการ์ด ● กระดาษการ์ดขนาด A4 คนละ 1 แผ่น
เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุ และผลกระทบของปัญหาด้านความปลอดภัยที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานและผู้เข้าอบรมสามารถสรุปถึงแนวทางแก้ปัญหาในระยะสั้นและระยะยาวได้ 	2.3 ผู้นำกิจกรรมกระตุ้นให้สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนต่อโดยใช้ประสบการณ์ของตนเองถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหานั้นๆ และเขียนใส่กระดาษโดยสรุปประเด็นที่เป็นสาเหตุแผ่นละ 1 สาเหตุนำไปติดตรงส่วนรากต้นไม้พร้อมทั้งเชื่อมโยงให้เหตุผลถึงปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้น 2.4 จากสาเหตุของปัญหาที่วิเคราะห์ไว้สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนระหว่างกันอีกครั้งถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อปัญหานั้นทั้งต่อตนเอง เพื่อนร่วมงาน, งานที่ทำหรือในด้านอื่นๆโดยเขียนผลกระทบที่กลุ่มเห็นด้วย ลงในกระดาษการ์ด ที่เตรียมให้แผ่นละ 1 สาเหตุนำไปติดตรงพื้นที่มีส่วนเป็นใบกิ่งก้านของต้นไม้และผู้นำกิจกรรมเชื่อมโยงจากตัวปัญหาถึงผลกระทบหลัก, ผลกระทบรองในแต่ละส่วน	● ปากกาเคมีสำหรับเขียน ● กระดาษชาร์ท ติดที่บอร์ด/ผนัง กลุ่มละ 1 ชุด
เวลาที่ใช้ 2 ชั่วโมง		

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
	2.5 ร่วมกันสรุปถึงผลกระทบของปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มย่อยว่ามีด้านใดบ้างและสัมพันธ์กับสาเหตุในส่วนรากข้อใดโดยสามารถเพิ่มเติมจนเป็นที่น่าพอใจของทุกคนในกลุ่ม หมายเหตุ : การ์ดที่ใช้เขียนในแต่ละส่วน คือ ปัญหาสาเหตุ และผลกระทบ ควรใช้สีของกระดาษที่แตกต่างกัน 2.6 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่ม (หากมีปัญหาซ้ำๆกันอาจให้แลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มที่มีปัญหาเดียวกันก่อนแล้วนำเสนอกลุ่มใหญ่หรือหากมีจำนวนกลุ่มมากให้จับคู่แลกเปลี่ยนมานำเสนอใหม่หรืออาจใช้วิธีที่เหมาะสม) 2.7 วิทยากรสรุปกระบวนการ/ขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้เทคนิคต้นไม้ปัญหา ความสัมพันธ์ของสาเหตุของปัญหา, ตัวปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยใช้คำถาม ● หากเราต้องการจะแก้ไขปัญหานี้ เราจะแก้ไขที่จุดใดก่อนที่สาเหตุ (ส่วนราก) หรือที่ผลกระทบ (ส่วนใบ) ● เพิ่มเติมถึงวิธีการแก้ปัญหา ดังนี้ - การแก้ไขปัญหาคือต้นตอ (ที่สาเหตุ) เป็นวิธีที่แก้ไขปัญหาย่างถอนรากถอนโคนจะทำให้ต้นไม้หยุดแผ่กิ่งก้านสาขา (ส่วนผลกระทบ) ซึ่งจะต้องใช้พลังงานและใจทำได้อย่างและใช้เวลานานเนื่องจากการแก้ปัญหาที่เน้นการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของคนทำงานซึ่งมีความเคยชินมานาน	● กระดาษการ์ดขนาด $\frac{1}{8}$ A 4 กลุ่มละประมาณ 10 -20 แผ่น ● กระดาษขาว ● สีเมจิกสำหรับลากเส้นลูกศร (สีแดง) ● ตัวอย่างต้นไม้ปัญหาของ 1 กลุ่ม

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
	● การแก้ปัญหาที่ส่วนใบ/กิ่งก้าน (ผลกระทบ) มักเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ แต่ทำได้ง่ายใช้เวลาน้อยกว่าและเป็นการตัดกิ่งร้ายทิ้งในช่วงต้น ก่อนที่จะแผ่ขยายกิ่งก้านต่อไปเป็นการแก้ไขปัญหาระยะสั้น ● สรุปแนวความคิดการพัฒนาความปลอดภัยด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในกลุ่มผู้ผลิตจะต้องเริ่มจากพฤติกรรมตัวเราเองซึ่งเป็นผู้ผลิตก่อน ปัญหาส่วนอื่นๆที่ตามมาจะแก้ไขได้เร็วขึ้นพร้อมทั้งเชื่อมโยงให้เห็นทั้งส่วนที่เป็นปัญหา สาเหตุและผลกระทบและอธิบายถึงแนวทางการแก้ปัญหาสมาชิกผู้เข้าอบรมคิดว่าจะแก้ไขก่อนไหนก่อน (ผลกระทบหรือว่าสาเหตุ) พร้อมทั้งสรุปรวมกันว่าการแก้ปัญหาอาจทำได้ทั้ง 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นผลกระทบ (การแก้ปัญหาในระยะสั้นเน้นการแก้ปลายเหตุไม่ยั่งยืนส่วนการแก้สาเหตุไม่ยั่งยืน ส่วนการแก้สาเหตุเป็นการแก้ปัญหาแบบยั่งยืนแต่ต้องใช้เวลา	
3. องค์ความรู้เกี่ยวกับโรคและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำงาน	3.1 วิทยากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน บรรยายประกอบสื่อเกี่ยวกับโรคและผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก ● การทอผ้า ● การจักสานและแอนดิก ● การตัดเย็บเสื้อผ้า ● การแกะสลัก * โดยเลือกเฉพาะโรค และผลกระทบที่เกิดขึ้นในประเภทงานที่กำลังอบรมอยู่	● สื่อเอกสาร, สิ่งพิมพ์, วีดิทัศน์ในเอกสารประกอบคู่มือ โดยพิจารณาคัดเลือกตามความเหมาะสมของประเภทงาน
วัตถุประสงค์		
เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคและผลกระทบจากการทำงาน		
เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง 30 นาที		

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
4. การวิเคราะห์กระบวนการผลิตกับผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	1.1 แบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม ตามกลุ่มงานย่อยที่ปฏิบัติในประเภทการผลิตของตนเอง กลุ่มละไม่เกิน 5 คน	กระดาษสีขนาด $\frac{1}{2}$ A 4 กลุ่มละประมาณ 10 แผ่น
วัตถุประสงค์	1.2 สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันทบทวนลำดับขั้นตอนในการผลิตงานที่ทำอยู่ เขียนลงในกระดาษชาร์ตที่เตรียมให้โดยเรียงลำดับขั้นตอน การผลิตก่อน-หลัง ติดตรงกลางกระดาษชาร์ตในช่องหัวข้อ “ ขั้นตอนการผลิต ” ดังรูป	- กระดาสขาว/ กาว - ปากกาเคมี/ สีเมจิก - กระดาษชาร์ตที่ติดาราง 3 ช่อง ตามแนวนอนเขียนหัวข้อ - ผลกระทบต่อสุขภาพ - ขั้นตอนการผลิต - ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กลุ่มละ 1 แผ่น
เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถวิเคราะห์ขั้นตอนการปฏิบัติงานในด้านผลกระทบต่อสุขภาพของตนเอง และต่อสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งรับรู้ข้อมูลสุขภาพพื้นฐานของตนเองจากการประเมินตนเองและการตรวจสุขภาพ	ผลกระทบต่อสุขภาพ ขั้นตอนการผลิต ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 	

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
	1.3 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนย่อย เหล่านี้ต่อสุขภาพของตน (ผู้ปฏิบัติงาน) และสิ่งแวดล้อมโดยช่วยกันเขียนลงในกระดาษชาร์ตแผ่นเดิมใต้หัวข้อ “ผลกระทบต่อสุขภาพ” และ “ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม”	
เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง 	หมายเหตุ : ขั้นตอนข้อ 4.2 และ 4.3 ต้องมีวิทยากรพี่เลี้ยงประจำกลุ่มคอยกระตุ้นและอำนวยความสะดวกในกลุ่มด้วย 1.4 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานโดยอาจเรียงตามลำดับงานย่อยของการผลิตงานชิ้นนั้นเพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของงานหรือให้เวียนฐานกลุ่มเพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนและเปรียบเทียบในส่วนที่แตกต่างกัน 1.5 ผู้นำกิจกรรมสรุปถึงผลกระทบสำคัญของกระบวนการผลิตที่มีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในภาพรวม โดยใช้ข้อมูลจากทุกกลุ่มพร้อมเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมจนสมบูรณ์	● ชาร์ต สรุปผลการวิเคราะห์จากทุกกลุ่ม

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
2. การประเมินสุขภาพตนเองผู้รับการอบรม	2.1 ผู้นำกิจกรรมเชื่อมโยงผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่ได้จากการนำเสนอในกิจกรรม ข้อ4 เข้าสู่ความจำเป็นในการประเมินสุขภาพของตนเองและ ให้แต่ละคนประเมินโดยใช้แบบสอบถาม	● แผ่นใส หรือชาร์ทเนื้อหาการสรุปจากข้อ 4.5 ● แบบฟอร์มการตรวจสุขภาพพื้นฐานรายบุคคลในเอกสารประกอบคู่มือฯ
วัตถุประสงค์	2.2 ผู้นำกิจกรรมเข้ารับการตรวจสุขภาพพื้นฐานในด้าน - สุขภาพทั่วไป - การได้ยิน - การหายใจ - การมองเห็น - ระบบกล้ามเนื้อ ฯลฯ (ตามความจำเป็นของประเภทการผลิต) โดยทีมงานจากสาธารณสุขอำเภอ/จังหวัด หรือหน่วยงานในพื้นที่ที่สามารถให้บริการได้	
เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้วิเคราะห์และประเมินสุขภาพของตนเองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างความตระหนัก	5.3 ผู้นำกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้ เข้ารับการอบรมได้แลกเปลี่ยนพูดคุยถึงผลการตรวจสุขภาพและข้อมูลจากการประเมินตนเองของตน และการตรวจสุขภาพพื้นฐานกับบุคลากรทาง	
เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง		
	สาธารณสุขที่เข้ามาสนับสนุนกระบวนการตรวจสุขภาพพื้นฐานว่าเป็นอย่างไ 5.4 บรรยายประกอบสื่อโดยวิทยากรที่เชี่ยวชาญเกี่ยวข้องกับการสร้างสุขภาพในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อและผลการประมาณสุขภาพเบื้องต้นด้วยตนเอง	
6. พัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานการป้องกันและแก้ไข	6.1 บรรยายประกอบสื่อโดยวิทยากรที่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน (Wise) ในเรื่องต่อไปนี้ ● ความหมายของการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน	เนื้อหาจากเอกสารประกอบคู่มือฯ

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์	
วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทาง/พัฒนาและได้ฝึกปฏิบัติจริง ในการสำรวจสภาพการทำงานในสถานที่ทำงานของกลุ่ม/ของตนเอง 	• ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนา • องค์ประกอบของงานที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและขอบเขตความหมายในแต่ละองค์ประกอบ 6.2 แบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม เพื่อเตรียมการฝึกปฏิบัติการสำรวจสภาพการทำงานในสถานที่ผลิตงานจริงของตน/กลุ่ม ในประเด็นดังนี้ • การจัดเก็บและขนย้ายวัสดุสิ่งของ • หน่วยงานที่ทำงาน • ความปลอดภัยของเครื่องจักร • การควบคุมสารเคมีอันตราย • แสงสว่าง • อาคารสถานที่ • การจัดรูปงาน		
เวลาที่ใช้ : สำรวจสภาพการทำงาน 2 ชั่วโมง			
	6.3 ศึกษาแบบสำรวจสภาพการทำงาน ประกอบกับรูปภาพการทำงานที่จัดเตรียมให้แต่ละกลุ่ม ตามสายงานการผลิตของตนก่อนลงไปสำรวจในพื้นที่ 6.4 ลงพื้นที่สำรวจตามประเด็นที่ได้รับในแต่ละกลุ่ม 6.5 เดินทางกลับและสรุปผลการสำรวจและสัมภาษณ์เพื่อประเมินสภาพจริงในการทำงานของกลุ่มโดยใช้สื่อที่เป็นรูปภาพซึ่งเป็นสภาพการทำงานจริงในแต่ละประเภทการผลิตตามแบบสำรวจ	สิ่งที่ได้ปฏิบัติ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์				
	หรือรูปภาพที่แจกให้และนำไปติดในกระดานชาร์ตตั้งรูปซ้ายมือ (วิธีการสรุปประเด็นและการตีสรุปภาพผู้นำกิจกรรมต้องอธิบายและทำเป็นตัวอย่างก่อน) 6.6 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน 6.7 ผู้นำกิจกรรมสรุปจากทุกกลุ่มและเพิ่มเติมถึงสิ่งที่ผู้ร่วมสำรวจได้พบเห็นจากสภาพการปฏิบัติงานจริงของผู้เข้าอบรมแต่ยังขาดไป และให้บุคคลกรด้านสาธารณสุขหรืออาสาสมัครเพิ่มในส่วนที่เป็นความรู้ที่ยังขาดหายไป 6.8 ผู้นำกิจกรรมสรุปโดยใช้กรณีศึกษาเกี่ยวกับตัวอย่างการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน โดยการเล่าประกอบรูปภาพหรือถ้ามีสไลด์หรือวิดีโอช่วยจะทำให้เห็นภาพประกอบกับหลักสูตรและเพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างประสิทธิภาพการทำงานในทุกองค์ประกอบพร้อมทั้งย้ำถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นทั้งในด้านเวลา สุขภาพและสิ่งแวดล้อม	<table><tr><td>และคิดว่าจะปฏิบัติต่อไป</td><td>จุดที่ควรปรับปรุง</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table> ● กระดานชาร์ต/ การ์ด ● ปากกาเคมี ● กาว ● รูปภาพในแต่ละประเภทงาน	และคิดว่าจะปฏิบัติต่อไป	จุดที่ควรปรับปรุง		
และคิดว่าจะปฏิบัติต่อไป	จุดที่ควรปรับปรุง					
7. ปฏิบัติการวางแผนเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนางานผลิตของตน/กลุ่ม ● ทบทวนและเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับการปฏิบัติงานจริง ● กำหนดจุดที่จะแก้ไข/พัฒนา	7.1 ผู้นำกิจกรรมสรุปกิจกรรมหลักที่ผ่านมาโดยใช้แผนผังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมทั้งหมดตั้งแต่ ● การวิเคราะห์ปัญหาจากต้นไม่ปัญหา ● การวิเคราะห์ขั้นตอนการผลิตของตนที่ส่งผลต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	● แบบฟอร์ม ● ปากกาเคมี ตัวอย่างแบบฟอร์ม แผนการพัฒนาคความปลอดภัยในการทำงาน				

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์												
- กำหนดทางเลือก - การตัดสินใจในการนำไปปฏิบัติวางแผนการปฏิบัติ	- แบบสอบถามเพื่อประเมินสุขภาพของตนและผลการประเมิน - แบบสำรวจสภาพการทำงานในสถานปฏิบัติงานผลิตของตนเอง 7.2 ทบทวนขั้นตอนการผลิตและให้ผู้เข้ารับการอบรมกำหนดหรือเลือกขั้นตอนการผลิตที่ตนเองเกี่ยวข้องมาลงในแบบฟอร์มและพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นแต่ละขั้นตอนโดยใช้ข้อมูลที่ได้เรียนรู้ในช่วงที่ผ่านมาทั้งหมด 7.3 ให้แต่ละคนพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาและการป้องกันตนเองโดยใช้แบบฟอร์มตามตัวอย่าง 7.4 กลุ่มวางแผนพัฒนาความปลอดภัยทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมรายกลุ่ม - แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมกลุ่มละไม่เกิน 5-6 คน - ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนร่วมกันโดยผู้นำกิจกรรมอธิบายวิธีการวางแผนร่วมกันก่อนโดยใช้แบบฟอร์มที่เตรียมไว้	ชื่อ.....นามสกุล..... ประเภทงาน..... <table border="1"> <tr> <th>ขั้นตอนการผลิตที่เกี่ยวข้อง</th><th>ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม</th><th>วิธีการแก้ไขและการป้องกันตนเอง</th></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> </table>	ขั้นตอนการผลิตที่เกี่ยวข้อง	ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	วิธีการแก้ไขและการป้องกันตนเอง									
ขั้นตอนการผลิตที่เกี่ยวข้อง	ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	วิธีการแก้ไขและการป้องกันตนเอง												
วัตถุประสงค์														
ผู้เข้ารับการอบรมสามารถวางแผนปฏิบัติงานเพื่อแก้ไข/พัฒนางานของตนอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับสภาพจริงในการทำงานโดยการเชื่อมโยงความรู้/ทักษะที่ได้รับจากการอบรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมวิทยากรและประสบการณ์ตรงของแต่ละคนเข้าด้วยกัน														
เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง														

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์												
 	- แต่ละกลุ่มอภิปรายทางเลือกที่คิดว่ากลุ่มจะพัฒนาความปลอดภัยร่วมกันได้ (ทีมวิทยากรต้องเตรียมแบบฟอร์ม การวางแผนมาระดับหนึ่งโดยจะต้องเตรียม - ขั้นตอนการผลิตในงานประเภทนั้นๆ - ผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนจากผลการดำเนินการในช่วงแรกใส่ในแบบฟอร์มก่อนและแจกให้แต่ละกลุ่มเพื่อพิจารณาทางเลือกหรือ - แนวทางในการพัฒนาความปลอดภัยร่วมกัน (แล้วนำมาใส่ในแบบฟอร์มที่เตรียมไว้ให้) แบบฟอร์ม ก แผนพัฒนาความปลอดภัยในการทำงาน กลุ่ม..... <table border="1" data-bbox="842 869 1534 1145"> <thead> <tr> <th>ขั้นตอนการผลิตที่จะพัฒนาและการปรับปรุงร่วมกัน</th><th>ผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม</th><th>แนวทางการป้องกันหรือพัฒนาความปลอดภัย</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	ขั้นตอนการผลิตที่จะพัฒนาและการปรับปรุงร่วมกัน	ผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	แนวทางการป้องกันหรือพัฒนาความปลอดภัย										- แบบฟอร์ม ก - ปากกาเคมี
ขั้นตอนการผลิตที่จะพัฒนาและการปรับปรุงร่วมกัน	ผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	แนวทางการป้องกันหรือพัฒนาความปลอดภัย												

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์
	7.5 ผู้นำกิจกรรมสรุปภาพรวมของแผนพัฒนาความปลอดภัยของตนเองและของกลุ่ม โดยดูจากข้อมูลที่ได้มาจากผู้เข้าอบรม โดยอาจจะใช้กรอบแนวทางในการสรุป ดังนี้ ● การปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของตนเอง ● การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่ม ● การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรท้องถิ่น/ชุมชน	
8. การประเมินผลการฝึกอบรม - เนื้อหาการอบรม - การบริหารจัดการกิจกรรมการอบรม	8.1 แบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย/ตามความสนใจกลุ่มละไม่เกิน 6 คน 8.2 สมาชิกในแต่ละกลุ่ม ร่วมพูดคุยสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในทุกกิจกรรมที่ผ่านมาในประเด็น - รู้อะไรเพิ่มขึ้นบ้างเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน - เรื่องใดที่เห็นว่าเกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานมากน้อยตามลำดับ - อยากจะพัฒนาการปฏิบัติงานของตนหรือไม่และอย่างไรและคิดว่าจะมีข้อจำกัดอะไรบ้าง ● บันทึกผลการพูดคุยตามประเด็นในกระดาษชาร์ท 8.3 จับคู่ 2 กลุ่ม นำเสนอผลงานของกันและกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น	● กระดาษชาร์ท ● ปากกาเคมี
วัตถุประสงค์		
1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน 2. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้สะท้อนความรู้สึกรู้สึก และให้คำแนะนำในการบริหารจัดการการอบรม		
เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง		

เนื้อหา	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อ – อุปกรณ์																																
	8.4 ผู้นำกิจกรรมชี้แจงแนวทางการประเมินภาพรวมในการฝึกอบรมโดยใช้ชาร์ตและสติ๊กเกอร์หรือปากกาในการแสดงความคิดเห็นตามที่รู้สึกให้ครบสำหรับทุกคน 8.5 ให้ประเมินเป็นรายคนโดยผู้ดำเนินการ เตรียมชาร์ตไว้ 2 ชาร์ต หรือ 3 ชาร์ตโดยพิจารณาจากจำนวนคน 8.6 สรุปประมวลผลการประเมินทั้ง 2 ส่วน และปิดการอบรม แบบประเมินผลการบริหารจัดการอบรม <table><tr><th>ประเด็นการประเมินผล</th><th>😊</th><th>😐</th><th>😞</th></tr><tr><td>1. เนื้อหา</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>2. เทคนิค/วิธีการ</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>3. วัสดุ-อุปกรณ์</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4. วิทยากร</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>5. เวลา</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>6. การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>7. อาหาร/สถานที่</td><td></td><td></td><td></td></tr></table>	ประเด็นการประเมินผล	😊	😐	😞	1. เนื้อหา				2. เทคนิค/วิธีการ				3. วัสดุ-อุปกรณ์				4. วิทยากร				5. เวลา				6. การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม				7. อาหาร/สถานที่				● แบบฟอร์มแบบประเมินผลการอบรม ● ปากกาเคมี ● สติ๊กเกอร์ ● การ์ดอธิบายความรู้สึก ↓ 😊 = พอใจ ดี 😐 = ปานกลาง 😞 = ไม่พอใจควรปรับปรุง
ประเด็นการประเมินผล	😊	😐	😞																															
1. เนื้อหา																																		
2. เทคนิค/วิธีการ																																		
3. วัสดุ-อุปกรณ์																																		
4. วิทยากร																																		
5. เวลา																																		
6. การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม																																		
7. อาหาร/สถานที่																																		

ตัวอย่างสื่อ ประกอบการจัดกิจกรรมตามคู่มือฯ

“แนวคิดและหลักการ” การเสริมสร้างความตระหนัก เน้นกระบวนการที่ต้องให้ผู้ผลิตได้เห็น ได้สัมผัสกับสภาพปัญหาหรือสถานการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงวิถีชีวิตการทำงานจริงของตนเองจึงจะนำไปสู่ “การสร้างความรู้สึกรู้สึก” ที่เรียกว่าเป็นความตระหนักต่อตนเอง สมาชิกกลุ่ม และชุมชน จนกระทั่งเกิดการลงมือเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานปรับเปลี่ยนขั้นตอนวิธีการทำงานและรวมถึงเครื่องมือ วัสดุ -อุปกรณ์ ที่ช่วยให้เกิดความปลอดภัยด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

“สื่อ” จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในกระบวนการเสริมสร้างความตระหนักที่ได้นำเสนอในเอกสารคู่มือ “การเสริมสร้างความตระหนักเพื่อความปลอดภัยด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำงานสำหรับกลุ่มผู้ทำการผลิตที่บ้าน” เพื่อช่วยให้กระบวนการดังกล่าวได้สร้างให้กลุ่มผู้ผลิต ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายได้เห็นสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

หลักการการนำ “สื่อ” ไปใช้ จึงเป็นการใช้เพื่อ

- การกระตุ้นให้พูด ให้อภิปรายและให้วิเคราะห์
- ใช้เปรียบเทียบเพื่อให้เห็นจุดดี จุดเด่น ในการผลิต
- สร้างทางเลือกทางออกที่เหมาะสมในการที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตและพฤติกรรมการทำงาน
- เป็นเครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เข้าร่วมกระบวนการทั้งหมด เช่น ระหว่างผู้นำกลุ่ม - สมาชิกกลุ่ม, ระหว่างวิทยากร - กับผู้เข้าร่วม, ระหว่างสมาชิกกลุ่ม - สมาชิกกลุ่ม
- เป็นเครื่องมือในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ผลิตที่เข้าร่วมกระบวนการ เพราะสิ่งหนึ่งที่ค้นพบจากกระบวนการทำงานกับชุมชนคือ “ถ้าไม่มีสื่อ” “ไม่มีคำถาม” ผู้ผลิตเองเองก็จะกลายเป็นผู้รับฟังมากกว่าผู้พูด ผู้นำเสนอความคิด

จะใช้ สื่ออย่างไรให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว

“สื่อดี แต่ใช้ไม่เป็นก็ไม่ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ”

“วิทยากรเก่งไม่มีสื่อประกอบก็มองไม่เห็นหรือรูปรธรรม”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสื่อกับผู้ใช้สื่อ จะมีความสัมพันธ์และสำคัญ เช่นเดียวกัน สื่อ ที่นำมาใช้ในกระบวนการเสริมสร้างความตระหนักเพื่อความปลอดภัยด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำงานสำหรับกลุ่มผู้ที่ทำการผลิตที่บ้านตามคู่มือ จึงให้ความสำคัญทั้ง 2 ส่วน กล่าวคือ

“ตัวสื่อ” ต้องสัมพันธ์กับวิธีการทำงานและวิธีการปฏิบัติจริงกับกลุ่มผู้ผลิต

“ผู้ใช้สื่อ” ต้องใช้สื่อเพื่อนำสู่การสร้างความรู้ความตระหนักตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวในเบื้องต้น ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาคัดเลือก และให้ความสำคัญกับการเตรียมตัวเพื่อใช้สื่อให้คุ้มค่าและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

“ตัวอย่างสื่อ” ที่นำเสนอในเอกสารประกอบคู่มือฉบับนี้เป็นสื่อที่ได้พยายามรวบรวมจากประสบการณ์การดำเนินงานโครงการในระยะ 1 ปี ที่ผ่านมาซึ่งอาจมีข้อบกพร่องและไม่ครอบคลุมกับวิธีการทำงานและวิธีการปฏิบัติการณ์ของกลุ่มผู้ผลิตที่ยังมีความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการทำงานแต่ก็คาดหวังว่าจะเป็นแนวทางหนึ่งในการนำไปทดลองใช้ พัฒนาและปรับปรุงให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ภาพตัวอย่างสื่อประกอบกระบวนการสร้างความตระหนัก
เพื่อสร้างความปลอดภัยในการทำงาน

ภาพที่ 1

สื่อรูปภาพชุดที่ 3

ภาพที่ 2

สื่อรูปภาพชุดที่ 4

กลุ่มอาชีพ
งานจักสาน

สื่อรูปภาพชุดที่ 5

สื่อรูปภาพชุดที่ 6

สื่อรูปภาพชุดที่ 7

แนวทางการใช้สื่อประเภทงานจักสาน

ประเด็นคำถาม	สื่อรูปภาพ
1. ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพร่างกายจากสภาพการทำงานในรูปภาพมีอะไรบ้าง 2. ถ้าจะลดหรือป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงหรือเกิดความเสี่ยงน้อย จะพัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานอย่างไร	 ชุดที่ 1
3. วิธีการใช้ในการจัดการขั้นตอนการผลิตในรูปภาพ เป็นวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด 4. จะพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร ไม่ให้มีผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	 ชุดที่ 2
5. จากรูปภาพทั้ง 2 รูป ควรจะปรับปรุงวิธีการจัดเก็บวัสดุ – อุปกรณ์ อย่างไร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รูปภาพที่ 1 และ 2 ควรปรับปรุง....	 ชุดที่ 3
6. ท่าทางการทำงานดังกล่าว มีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายหรือไม่ อย่างไร 7. จะมีวิธีการใดช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากท่าทางการทำงานในลักษณะดังกล่าว 8. ถ้าจะพัฒนาท่าทางการทำงานที่ไม่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย (ระบบกล้ามเนื้อ) และสะดวกกับการผลิตชิ้นงาน ควรจะพัฒนาอย่างไร	 ชุดที่ 4
9. สีย้อมที่ใช้ คิดว่ามีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของผู้ย้อมหรือไม่ 10. วิธีการย้อมลักษณะดังกล่าว ช่วยแก้ปัญหาหรือลดกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพของผู้ย้อมหรือไม่ อย่างไร	 ชุดที่ 5
11. การจัดเก็บวัสดุที่ถูกต้องเหมาะสม เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน “จากรูปภาพ” ท่านคิดว่า วิธีการจัดเก็บนั้นได้ช่วยสร้างให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานทั้งในด้านเวลา และคุณภาพของวัสดุในการผลิตหรือไม่ อย่างไร 12. วิธีการที่เหมาะสมและช่วยสร้างประสิทธิภาพในการทำงานควรเป็นอย่างไร	 ชุดที่ 6
13. อะไรคือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพร่างกายของผู้ผลิตจากสภาพการทำงานที่เห็นในรูปภาพ 14. มีวิธีการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้น และอาจจะเกิดขึ้น (ป้องกัน) อย่างไร	 ชุดที่ 7

กลุ่มอาชีพแกะสลัก
และแอนติค

สื่อรูปภาพชุดที่ 8

สื่อรูปภาพชุดที่ 9

กลุ่มอาชีพแกะสลัก
และแอนติก

สื่อรูปภาพชุดที่ 10

สื่อรูปภาพชุดที่ 11

แนวทางการใช้สื่อประเภทกลุ่มแกะสลักและแอนดิก

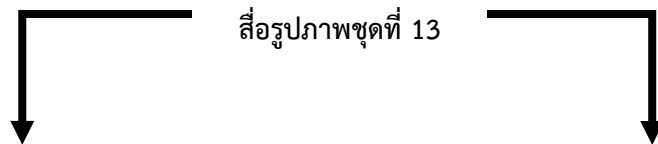
ประเด็นคำถาม		สื่อรูปภาพ
1. รูปภาพใดที่คิดว่าเป็นการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยทางด้านสุขภาพของตนเอง 2. สภาพการทำงานในรูปภาพใดที่ควรได้รับการปรับปรุง และควรปรับปรุงอะไรบ้าง		ชุดที่ 8
3. สภาพการทำงานทั้ง 2 รูปภาพ คิดว่าควรจะปรับปรุงอะไรบ้างและอย่างไรให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน		ชุดที่ 9
4. รูปที่ 1 : พฤติกรรมและสภาพการทำงานอะไรบ้างที่ช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพของตนเองและอะไรบ้าง คือ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากสภาพการทำงานในรูปที่ 1 และมีแนวทางการป้องกันอย่างไร รูปที่ 2 : จากรูปภาพคิดว่าควรจะปรับปรุงอะไรบ้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความปลอดภัยในการทำงาน		ชุดที่ 10
5. การจัดเก็บวัสดุ – อุปกรณ์ และชิ้นงานที่ผลิตขึ้นทั้ง 2 ภาพ ควรจะปรับปรุงอะไรบ้างและอย่างไร เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน		ชุดที่ 11

สื่อรูปภาพชุดที่ 12

กลุ่มอาชีพงานทอผ้า

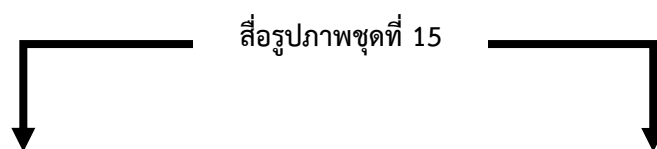

สื่อรูปภาพชุดที่ 13

กลุ่มอาชีพงานทอผ้า

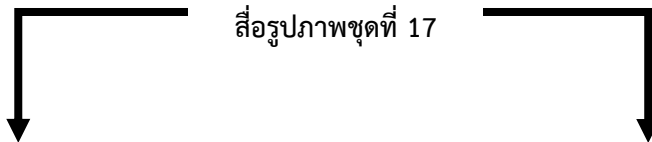

สื่อรูปภาพชุดที่ 16

กลุ่มอาชีพงานทอผ้า

สื่อรูปภาพชุดที่ 17

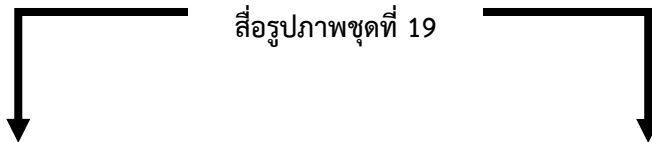

สื่อรูปภาพชุดที่ 18

กลุ่มอาชีพงานทอผ้า

สื่อรูปภาพชุดที่ 19

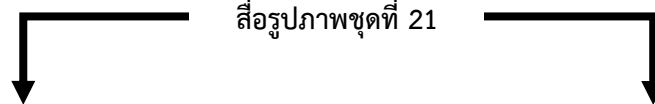

สื่อรูปภาพชุดที่ 20

กลุ่มอาชีพงานทอผ้า

สื่อรูปภาพชุดที่ 21

กลุ่มอาชีพงานทอผ้า

สื่อรูปภาพชุดที่ 22

แนวทางการใช้สื่อประเภทงานกลุ่มทอผ้า

ประเด็นคำถาม	สื่อรูปภาพ
1. ทำางการทำงานลักษณะดังกล่าว คิดว่ามีผลต่อสุขภาพร่างกายหรือไม่ สุขภาพร่างกายส่วนไหนบ้าง ที่จะได้รับผลกระทบอย่างไร 2. จะมีวิธีป้องกันหรือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายหรือจะอย่างไรเพื่อลดความรุนแรงของปัญหา หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสุขภาพร่างกาย (ในกรณีที่ไม่มีทางเลือกในการป้องกันหรือปัญหานั้น เกิดขึ้นต่อสุขภาพร่างกายแล้ว)	 ชุดที่ 12
3. จากรูปคิดว่า วิธีการจัดเก็บวัสดุ - อุปกรณ์ ในการผลิตช่วยให้สามารถทำงานได้เร็วขึ้นหรือไม่ 4. ถ้าจะจัดเก็บให้ดีขึ้น ควรอย่างไร 5. จากรูป วิธีการบรรจุวัสดุ - อุปกรณ์ เพื่อจัดเก็บหรือขนย้าย รูปภาพไหน มีความเสี่ยงต่อการเกิดผลกระทบทางด้านสุขภาพ น้อย เพราะอะไร	 ชุดที่ 13
6. ถ้าให้เลือกวิธีการจัดเก็บ วัสดุ - อุปกรณ์ ในการผลิต ท่านจะเลือกแบบไหน ทำไม 7. ปัจจุบันท่านจัดเก็บวัสดุ - อุปกรณ์ แบบไหน 8. ท่านจะอย่างไรให้สมาชิกกลุ่ม รวมทั้งตัวท่านเองมีวิธีการจัดเก็บวัสดุ - อุปกรณ์ ที่จะสะดวกต่อการนำมาใช้และปลอดภัยต่อสุขภาพของท่าน	 ชุดที่ 14
9. ลักษณะเตาต้มย้อมแบบไหนที่คิดว่ามีความปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงาน ทำไมถึงคิดว่าเป็นลักษณะนั้น (ที่เลือก) 10. เตาต้มย้อมที่บ้านหรือกลุ่มของท่านเป็นเตาต้มย้อมประเภทใด 11. ท่านคิดว่า จะพัฒนาและปรับปรุงเตาต้มย้อมของท่านหรือไม่ และมีวิธีการต้มย้อมอย่างไรที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (ซึ่งได้แก่ ควัน/ไอ จากการต้มย้อม) และช่วยประหยัดพลังงาน/ ต้นทุนในการผลิตด้วย	 ชุดที่ 15
12. ทำางการทำงานดังรูปภาพมีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายส่วนไหนบ้าง และอย่างไร 13. จะมีวิธีป้องกันและแก้ไขปัญหหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพร่างกายส่วนไหน อย่างไร	 ชุดที่ 16
14. ท่านคิดว่าวิธีการผลิตแบบไหน ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายน้อยที่สุด ทำไม 15. ในรูปที่ 1 ถ้าจะช่วยให้การทำงานไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายหรือมีผลกระทบน้อยลง คิดว่าควรพัฒนาวัสดุ - อุปกรณ์ ในการทำหรือปรับปรุงวิธีการทำงาน ทางเลือกไหนที่คิดว่าคุ้มค่าและประหยัดเวลาดำเนินทุน	 ชุดที่ 17

มากที่สุด และจะพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร

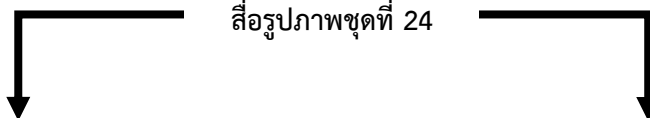
16. ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพของสมาชิกกลุ่มด้วยวิธีการย้อมฝ้ายดังกล่าวมีอะไรบ้าง		ชุดที่ 18
17. ถ้าจากรูปร่างภาพ ท่านคิดว่าจะปรับปรุงวิธีการทำงานในขั้นตอนการย้อมฝ้ายอย่างไร ให้ลดหรือป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพร่างกาย		
18. วิธีการต้มย้อมทั้ง 2 รูปร่าง คิดว่ารูปร่างไหนเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของท่านน้อยที่สุด...ทำไม		ชุดที่ 19
19. ท่านจะพัฒนาวิธีการต้มย้อมทั้ง 2 ลักษณะอย่างไร ให้มีความปลอดภัยต่อสุขภาพและสะดวกรวดเร็วในการทำงานของท่าน		
20. วิธีการต้มย้อมทั้ง 2 วิธี ท่านคิดว่ามีผลต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่ อย่างไร		
21. สถานที่ทำงานดังรูปร่างภาพ ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมกับความปลอดภัยในการทำงานหรือไม่		ชุดที่ 20
22. ท่านจะมีทางเลือกหรือแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงสถานที่ในการทำงานให้มีความเหมาะสมและปลอดภัยต่อการทำงานอย่างไร		
23. ปัจจุบันเตาต้มย้อมของท่านมีลักษณะใด		ชุดที่ 21
24. เตาต้มย้อมชนิดไหน ประหยัดพลังงาน (ฟืน) กว่ากัน		
25. จากรูป ถ้าจะพัฒนาปรับปรุง ประสิทธิภาพการย้อมให้ลดต้นทุนการผลิตหรือไม่ทำลายสุขภาพตนเอง ท่านจะปรับปรุง อะไรบ้าง และอย่างไร		
26. จากรูปอะไรบ้าง คือ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อสุขภาพ ได้แก่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่		ชุดที่ 22
27. จากรูปภาพท่านคิดว่า แนวทางที่จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ควรเป็นอย่างไร		

สื่อรูปภาพชุดที่ 23

กลุ่มอาชีพงานตัดเย็บเสื้อผ้า

สื่อรูปภาพชุดที่ 24

สื่อรูปภาพชุดที่ 25

กลุ่มอาชีพงานตัดเย็บเสื้อผ้า

สื่อรูปภาพชุดที่ 26

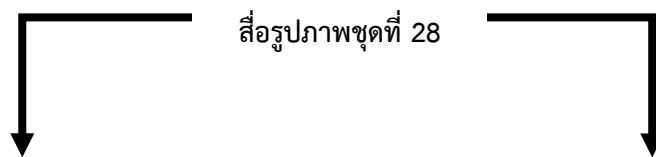

สื่อรูปภาพชุดที่ 27

กลุ่มอาชีพงานตัดเย็บเสื้อผ้า

สื่อรูปภาพชุดที่ 28

กลุ่มอาชีพงานตัดเย็บเสื้อผ้า

สื่อรูปภาพชุดที่ 29

แนวทางการใช้สื่อประเภทงานกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า

ประเด็นคำถาม	สื่อรูปภาพ
1. จากสภาพการทำงานดังรูปภาพ ท่านคิดว่าอะไรคือความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นหรือมีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ผลิต 2. ท่านมีวิธีการอย่างไรในการป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น จากสภาพการทำงานดังกล่าว	 ชุดที่ 23
3. วิธีการจัดวางชิ้นงาน สำหรับการผลิตระหว่างรูปที่ 1 และรูปที่ 2 ท่านคิดว่ารูปไหนมีความเหมาะสมและช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพร่างกายของผู้ผลิต 4. ทำไมถึงคิดว่าเป็นรูป..... 5. จากรูปที่ปรากฏ ถ้าจะพัฒนาความปลอดภัยในการทำงานอย่างไรให้ลดภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพร่างกายของผู้ผลิต	 ชุดที่ 24
6. ลักษณะการทำงานของท่านที่ผ่านมาเป็นลักษณะรูปภาพไหน (มีผ้าปิดจมูก/ปาก หรือไม่มี) 7. ท่านคิดว่า ข้อแตกต่างของการใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูก กับการไม่ใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูก มีอะไรบ้าง 8. จากรูป ถ้าจะปรับปรุงสภาพการทำงาน เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพร่างกาย ท่านคิดว่าควรปรับปรุงในเรื่องอะไรบ้าง	 ชุดที่ 25
9. ท่านเห็นข้อแตกต่างอะไรบ้างจากสภาพการทำงานในรูปทั้ง 2 รูป 10. สภาพการทำงาน ส่วนที่แตกต่างกัน มีประโยชน์หรือเสี่ยงต่อสุขภาพร่างกาย หรือไม่ อะไรที่เป็นประโยชน์ อะไรบ้างที่เสี่ยงต่อสุขภาพร่างกาย	 ชุดที่ 26
11. จากรูปภาพที่ท่านเห็น ท่านคิดว่าแสงสว่างเพียงพอต่อการทำงานหรือไม่ 12. ปัจจุบันสมาชิกกลุ่ม มีปัญหาทางสายตาหรือไม่ ถ้ามี : อาการเป็นอย่างไร และแก้ปัญหายังไง ถ้ายังไม่มี : จะมีวิธีป้องกันอย่างไรในระหว่างการทำงานเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสายตา	 ชุดที่ 27
13. คิดว่าสภาพการทำงานในรูปที่ 1 (รูปใบสั่งกระดาษที่โพลีสำหรับการผลิตงาน) และการเข้ามาช่วยสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในครอบครัว ตามรูปที่ 2 ท่านคิดว่าสมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับผลกระทบทางด้านสุขภาพหรือไม่อย่างไร 14. จากสภาพการทำงานในรูปภาพท่านจะมีวิธีการป้องกันอย่างไร ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้ผลิตและสมาชิกในครอบครัว	 ชุดที่ 28

15. ท่านจะมีวิธีการใดที่จะให้สมาชิกกลุ่มทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความปลอดภัยในการทำงานและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

16. นอกเหนือจากการประชุมเพื่อปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วท่านมีวิธีการอื่นอีกหรือไม่ที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติตนเอง เพื่อความปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน

ชุดที่ 29

คณะผู้จัดทำ

คณะที่ปรึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์พงศ์เทพ วิวรรณะเดช	ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เบญจมา จริภัทรภิมล	ภาควิชาการสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. นางอนงค์ศิลป์ ด่านไพบูลย์	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่

หน่วยงานความร่วมมือ

1. โรงพยาบาลชุมชนบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
2. สถานีอนามัยตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน
3. สถานีอนามัยตำบลบ้านแม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
4. สถานีอนามัยตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
5. เทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
6. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
7. องค์การบริหารส่วนตำบลก๊วยแลน้อย อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
8. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
9. โครงการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาผู้นำแรงงานนอกระบบ
10. สมาคมวิถีทางเลือกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SADA)

สมาคมวิถีสานเลือกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

อาคาร B-04 โครงการเชียงใหม่วิวัฒนาการ หมู่ 1 ตำบลป่าแดด

อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50100

โทรศัพท์/โทรสาร : 0-5320-0208

E-Mail: sada.project2561@gmail.com

Facebook: sadathailand

เว็บไซต์ : www.sadathai.org